

En Samling jyske Testamenter fra o. 1681—1734.

I Uddrag ved C. Klitgaard.

I Aalborg Stiftsbibliotek findes en Samling „Testamenter oplæste ved Ligprædikener“ indbundne i 3 Kvartbind, der have Manuskriptnumrene 56, 57 og 58. Testamenterne, der næsten alle hidrøre fra Aarhus og Omegn, ere skrevne med forskellige Hænder, men en Del af dem ere vist Afskrifter. Det har aabenbart ikke været personalhistoriske Hensyn, der have foranlediget, at de i sin Tid ere blevne samlede, thi flere Steder findes Navne og Datoer in blanco; Samleren har uden Tvivl været Præst eller Degn, og han har forskaffet sig disse Nekrologer for derigjennem at faa nye Impulser, saa han ikke ved Begravelser idelig skulde gjentage den samme Formel.

Uddragene ere kortfattede og maa nærmest betragtes som et Slags Register over de omskrevne Testamenter; den, der maatte ønske nærmere Efterretninger, vil jo saa let kunne erhverve Afskrift.

Nr. 1. *Anne Albertsdatter* (Altevelt), født 1638 den 4. April i Ringsted, død 1707, den 30. Maj. Fader: Albert Jørgensen Altevelt, Sognepræst¹⁾. Moder: Karen Nielsdatter Hiersing, † 1640 el. 41. Efter Moderens Død kom hun til sin Morbroder Laus Villadsen, Præst i Højetaastrup, hvor hun blev til han døde ca. 7 Aar efter. Hun kom da atter hjem til Faderen, der imidlertid var bleven gift med Giertrud Strangesdatter. Efter Faderens Død 1657 tog hun — for ikke at ligge Stedmoderen og hendes faderløse Børn til Besvær til sin Søster Kiersten Albertsdatter Altevelt, der var gift med Jens Jensen²⁾, Præst i Sønder Jærnløse, hvor hun var i 3 Aar. Hun kom derefter i Huset hos en af Familiens Venner, Villads Echmand, Sognepræst i Ingvorstrup ved Malmø, hvor hun var i 9 Aar, og derefter var hun i 9 Aar hos Vinhandler Iochom Mastrup i Malmø. Tjente derpaa i 7 Aar hos Fru Anne Cathrine Valchendorf, gift med Amtmand Iochom Christopher Bilou³⁾, Amtmand over Frederiksborg m. m. Efter den Tid boede hun i

¹⁾ Se Personalh. Tidsskr. I. V. 236. ²⁾ Han hed Jens Nielsen. ³⁾ Bülow.

Holbæk i 7 Aar, men kom saa i Huset hos sin Søster Magdalene Altévelt, der var gift med Peder Blichfeld, Præst i Ødum, hvor hun døde ugift ¹⁾).

Nr. 2. *Christen Johansen Althalt*, født 1675, den 18. Juli i Aarhus, død paa Lyngbygaard 1734, den 1. Januar. Fader: Johan Ahrensen Althalt til Lyngbygaard † 1725, den 10. Januar. Moder: Maren Svendsdatter. Blev ved Faderens Død Ejer¹ af Lyngbygaard. Gift 1725, den 6. November med Kirstine Jensdatter Møller, der døde før sin Mand. 1 Søn og 2 Døtre ²⁾).

Nr. 3. *Doroteche* (Andersdatter), født 1686, den 1. December i Rønde, død 1732, den 22. November. Fader: Anders Nielsson, Forpagter paa Essenbæk, død 1705. Moder: Maren Pedersdatter (Winde)³⁾. 1721 den 6. November ægtede hun Christen Holm, kgl. Vejer og Maaler i Aarhus, med hvem hun havde 1 Datter ⁴⁾).

Nr. 4. *Marie Johansdatter Banneerman*, født 1663, den 3. Juli i Kjøbenhavn, død 1721 d. 20. Maj. Fader: Johan Banneerman, kgl. Renteskriver, død 1677. Moder: Else Andersdatter. Kom i Geheimeraad Moths Hus og blev 1697, den 15. Januar gift med Jens-Nielson Oustrup, Byfoged i Aarhus ⁵⁾. Han døde allerede 1699, den 6. August, og 1700 (?) den 25. Maj ægtede hun hans Efterfølger i Embedet Ole Andersøn [Løcke] ⁶⁾).

Nr. 5. *Arild Jørgensøn Bendtzen*, født 1639 den 3. [Decbr.] i Næsby, død 1681, den 23. Septbr. Fader: Jørgen Lauridsøn, Sognepræst til Næsby og Tivelse. Moder: Sophia Hansdatter. 1647 blev han af Biørn Ulfeld til Næsbyholm m. m., Befalingsmand paa Helsingborg, som var Forældrenes Velynder, sat i Helsingborg Latinskole, og 1651 satte Ulfeld, som forsynede ham næsten som sit eget Barn, ham paa Herlufsholm, hvor han gik til Oktober 1656, da han blev dimitteret til Universitetet. 1660 tog han Attestats og 1661 prædikede han for Dimis og blev saa Huslærer hos Johan Bannermand ⁷⁾. 1663 blev han Subrektor ved Metropolitanskolen og 1666 Magister phil. 1668 blev han af Grev Mogens Friis kaldet til Sognepræst for Tyrsted og Uth Menigheder. 1670, 1 S. efter Tr. ægtede han i Aarhus Cidsel Christensdatter Friis ⁸⁾, med hvem han havde 6 Børn, hvoraf 1 Søn og 3 Døtre overlevede Faderen. I sin Sygdom lod han til sig kalde Erenst Stamme, Apoteker i Horsens og Dr. Johan Creushauer, praktiserende Medicus i Viborg, men deres Kunst var omsonst ⁹⁾).

¹⁾ Ms. 56. ²⁾ Ms. 57. ³⁾ se Nr. 65. ⁴⁾ Ms. 58. ⁵⁾ tidligere Herredsfoged i Hellum og Hindsted H. ⁶⁾ Ms. 58. ⁷⁾ kgl. Renteskriver, død 1677, se ovenfor. ⁸⁾ se Nr. 17. ⁹⁾ Ms. 58.

Nr. 6. *Erich Bisterfeld*, født i Hamburg 1671, den 21. April. død i Aarhus 1695, den 25. Juni. Fader: Hans Bisterfeld, Guldsmed paa Drachvald. Moder: Anna Elisabeth. Kom som Guldsmedsvend til Guldsmed Johan Plom i Aarhus, hvor han døde efter $\frac{3}{4}$ Aars Ophold¹⁾.

Nr. 7. *Anne Mogensdatter Blach*, født 1692, den 8. Februar i Aarhus, død 1726 den 5. Februar. Fader: Mogens Jensøn Blach, Handelsmand. Moder: Else Olufsdatter²⁾. Gift 1712 med Michel Pedersøn Borre, »vidtberømte Negotiant i Aarhus«, som døde 1724, den 4. April. Hun fik ligesom sin Fader de ulideligste Stensmærter og søgte Hjælp hos Doktorerne Neuhusen og Becher i Aarhus, ligesom hun forskrev Lægemidler fra verdensberømte Læger i Hamburg og Holland, og hendes eneste Broder Oluf Blach sendte Hjælpemidler fra de mest bekendte Læger i Kjøbenhavn, men desuagtet døde hun. Ingen Børn³⁾.

Nr. 8. *Anne Cathrine Blichfeld*, født 1687, den 6. December i Aarhus, død 1717, den 21. August. Fader: Magister H. Blichfeld, Sognepræst til Vor Frue Kirke, † 1703. Moder: Margrete Rhuman. Kom 1705 til sin Moders Slægtning, der var gift med Jørgen Swarts, Negotiant i Kjøbenhavn, hvor hun var i 3 Aar og kom derefter hjem til Moderen. Døde ugift⁴⁾.

Nr. 9. *Magdalene Christiansdatter* (Borchgreving), født 1645, den 22. Juli i Hornslet Præstegaard, død [Slutningen mangler]. Fader: Mag. Christian Melchiorson Borchgreving, Sognepræst. Moder: Anne Henrichsdatter⁵⁾. Efter sin Mormoders Død kom hun til sin Morfader i Holbæk, hvor hun var til 1651, da hun atter kom hjem til sin Moder, der efter Mag. Borchgreving, død 1650, nu havde ægtet Erik Grave. Da Svenskerne faldt ind i Landet 1657 blev hun atter sendt bort, denne Gang til Erik Graves Morbroder, Anders Erichsøn, Præst til Stillinge paa Sjælland, og hans Hustru Anne Christensdatter, hvor hun blev til 1660, da hendes Stedfader blev kaldet til Hofprædikant, og hun kom hjem. 1665, den 6. August ægtede hun Mag. Johan Rhodius⁶⁾, Konrektor i Aarhus, med hvem hun havde 2 Sønner og 4 Døtre, af hvilke kun 1 Søn og 2 Døtre overlevede Moderen⁷⁾.

Nr. 10. *Kirsten Christensdatter*, født 1638 den 8. Oktober i Viborg, død 1730 den 30. November. Fader: Christen Christensøn,

¹⁾ Ms. 57. ²⁾ se Nr. 48. ³⁾ Ms. 56. ⁴⁾ Ms. 56. ⁵⁾ Siden gift med Biskop Erik Grave i Aarhus. Hun var Datter af Kjøbmand og Raadmand i Holbæk Henrik Sandersøn og Elisabeth Hansdatter. ⁶⁾ Hans første Hustru Cecilie Andersdatter døde 1664. ⁷⁾ Ms. 58.

Handelsmand i Viborg. Moder: Kirsten Lauridsdatter. 1673, den 30. November blev hun gift med Anders Nielsøn, Raadmand i Bogense, død 1708. Med ham havde hun 3 Sønner, hvoraf en — Ole Andersen ¹⁾ — var Byfoged i Aarhus ²⁾.

Nr. 11. *Maren Christensdatter*, født 1651, den 24. Maj i Horsens, død 1726, 75 Aar, 4 Mdr., 1 Uge 2 Dage gammel. Fader: Christen Justsøn, Handelsmand i Horsens, † ca. 1668. Moder: Lene Jensdatter. Efter Forældrenes Død kom hun i Huset hos sin Morbroder Niels Høeg, privilegeret Gjæstgiver i Horsens, og her blev hun 1670 gift med Carsten Andersen, Handelsmand i Horsens, med hvem hun havde 7 Børn, hvoraf dog kun 2 Døtre overlevede Moderen. Efter 7 Aars Ægteskab døde Carsten Andersen, og efter 4 Aars Enkestand giftede hun sig dernæst med Rasmus Jacobsen ³⁾, ligeledes Borger og Handelsmand i Horsens, med hvem hun havde 8 Børn, af hvilke kun 1 Søn og 1 Datter overlevede Moderen. Rasmus Jacobsen døde efter 15 Aars Ægteskab. En af hans Døtre var gift med Hr. Johan Lønborg ⁴⁾ — ⁵⁾.

Nr. 12. *Mette Christensdatter*, født 1648 den 2. S. eft. H. 3. K. i Stengaarden paa Helgenæs, død 1716, i Maj. Fader: Christen Rasmussøn. Moder: Maren Lauridsdatter. Kom 1670 i Tjeneste hos Edel Christensdatter, gift med Handelsmand Jørgen Andersøn Hørning i Aarhus, hvor hun var i 10 Aar. 1680 den 21. Septbr. ægtede hun Michel Sørensen Due, Borger og Skræder, senere Handelsmand i Aarhus, Halvbroder til ovennævnte Jørgen Andersøn. Ingen Børn ⁶⁾.

Nr. 13. *Cidse Christensdatter Clementin*, født 1643, den 8. Januar i Næstved, død 1713, den 16. September. Fader: Magister Christen Clementin, Forst. paa Herlufsholm, Moder: Mette Mathisdatter. Forældrene døde af Pest i hendes 4. Aar, og hun kom da til sin Fader Maren, der var gift med Borgmester Anders Lydichsøn i Aarhus. 1663, den 3. Maj blev hun gift med Assessor Jesper Nielsøn Hutfeld ⁷⁾ — ⁸⁾.

Nr. 14. *Maria Dorothea Falsted*, født 1694, den 29. August paa Aashøjgaard paa Sjælland, død 1725, den 19. September. Fader: Seigr. Ditlef Kejser Falsted, Forpagter paa adskillige Gaarde og senere privilegeret Borger i Ringsted. Moder: Margreta Christens-

¹⁾ Ole Andersen Løcke, † 1732. ²⁾ Ms. 56. ³⁾ Hans Datter førte Familienavnet Rodenburg. ⁴⁾ Kapellan ved Domkirken 1724—1753. Gift 1 Gang 1725 med Anna Rasmusdatter Rodenburg, død 1738. ⁵⁾ Ms. 56. ⁶⁾ Ms. 58. ⁷⁾ se Nr. 31. ⁸⁾ Ms. 56.

datter Leth. Kom i Huset hos Seigr. Søren Rasmussen Hiortzhøj i Kjøbenhavn, hvor hun fik anledning at exercere sig i Syen, Knippen og andre videnskaber, uden hvilcke et Fruentimer er som een usleben Diamant, der har kun half Værd og grace. Kom derefter i Huset hos Amtmand Moths Frue, som tog sig hende an som sit eget Barn at optugte og anføre o. s. v. Gift 1711, tredje Paaske-dag i Ringsted med Palæmon Laurberg, da Løjtnant ved Generalmajor Fuursmans Dragonregiment, hvem hun Dagen efter Bryllupet fulgte i Krigen, og hvis Liv hun — næst Gud — reddede, da han i Slaget ved Wismar var bleven haardt saaret. Ægteparret havde 7 Børn, hvoraf 2 Sønner og 2 Døtre overlevede Moderen¹⁾.

Nr. 15, *Hans Nielsøn Fog*, født 1643, den 23. Sepemtber i Nyborg, død 1700, den 27. Maj (?). Fader: Niels Madsen, Amtsskriver over Koldinghus Amt. Moder: Lisbet Lauridsdatter Fog²⁾. Forældrene opholdt sig i Nyborg paa Grund af den svenske Hærs Indfald, og her blev Sønnen da født. 15 Aar gammel mistede han sin Fader, og 16 Aar gammel kom han i Tjeneste hos Borgmester Jørgen Stoolsteen i Vejle, hvor han var i 1 Aarstid. Han tog derefter til Aarhus, hvor han tog Undervisning i Skrivning og Regning indtil 1664, da han kom i Tjeneste hos Jens Christensen Basballe³⁾, i hvis Krambod han var paa 11te Aar, da han selv begyndte at drive Handel paa Norge og andre Steder. 1679 den 26. Marts ægtede han Anne Christensdatter Splid, Enke efter Jens Jacobsøn Müller⁴⁾, Handelsmand i Aarhus, Med hende havde han 1 Datter. Var Kæmner og Overformynder i Aarhus⁵⁾.

Nr. 16. *Catharina Lauridtzdatter Fogh*, født 1622, den 14. Marts i Flensborg, død 1693, den 29. Oktober. Fader: Lauridz Fogh, Borger og Handelsmand, død 1656, den 20. November. Moder: Anne Jørgensdatter. 1625 flyttede hendes Forældre fra Flensborg til Aarhus af Frygt for de kejserlige Tropper, 1633 kom hun i Huset hos sin Morbroder Berndt Jørgensøn, Handelsmand i Nyborg, hvor hun var til 1637, hvorefter hun opholdt sig hjemme indtil 1641, da hendes Søster Lisabeth Lauridtzdatter Fogh⁶⁾, gift med Amtsskriver over Koldinghus Niels Madtzøn, begjærede hende til sig. Der opholdt hun sig saa den meste Tid indtil 1656, da hendes

---

¹⁾ Ms. 57. ²⁾ jvf. Nr. 16. ³⁾ Borgmester i Aarhus, † 1708. ⁴⁾ Sidsel Jensdatter Müller, gift med Rektor Jens Mundelstrup i Aarhus, var hans Datter og ligeledes Anna Jensdatter Müller, se Nr. 47. ⁵⁾ Ms. 56. ⁶⁾ jvf. Nr. 15.

Fader døde, idet hun dog under Krigen 1643—45 var hjemme hos Forældrene. Fra 1656—1660 var hun saa hos Moderen, men hendes »gode Svoger«, Jens Hansøn Trige¹⁾, Præst i Virring, ønskede da, at hun skulde komme til ham, og her var hun saa et Aarstid, hvorefter hun paa Grund af Moderens Svaghed atter kom hjem. Trefoldigheds Søndag 1667 ægtede hun Christen Lauridtzøn, Byfoged i Aarhus, død 1683, d. 25. December. Ingen Børn. 1683 tog hun Ophold hos sin Broder, Borgmester Jørgen Fogh i Kjøbenhavn, og efter hans Død blev hun boende hos hans Enke²⁾. Som hendes Svoger nævnes Seigr. Niels Lauridtzøn, og som hendes Søstersøns Hustru Anne Christensdatter Splids³⁾.

Nr. 17. *Cidsel Friis*, født 1647 Allehelgensdag i Aarhus, død 1728, den 2. Juli. Fader: Mag. Christen Nielsøn Friis, Præst til Frue Kirke i Aarhus. Moder: Karen Clemensdatter. Gift 1. Gang paa Raadstuen i Aarhus (1670) med Arild Jørgensøn Bentzon⁴⁾. forhen Sub-Rektor ved Metropolitanskolen, nu Præst til Tyrsted og Uth. Af deres 2 Sønner og 4 Døtre overlevede kun 1 Datter Moderen. Efter 12 Aars Ægteskab døde hendes Mand, men hun fandt da »en Liebhaber« i Hr. Jeremias Anchersøn⁵⁾, Stiftprovst og Præst til Aarhus Domkirke, hvem hun ægtede 1684, den 8. Juni. Med ham havde hun 3 Børn, hvoraf kun 1 Datter overlevede Moderen og var gift med St. P. Müller, Forvalter over Boller og Møgelkjær⁶⁾.

(Fortsættes.)

¹⁾ Han var i Følge Wiberg III, 592, gift med Sidsel Hansdatter Blichfeldt. ²⁾ Cathrine Schumacher. ³⁾ Ms. 57. ⁴⁾ se Nr. 5. ⁵⁾ død 1719, 1. Marts. ⁶⁾ Ms. 56. irine

Trykfejl, Rettelser og Tilføjelser.

- V R. 4. S. 184 5. L. f. o. Dørnfeld, læs: Dornfeld, Bühla, læs: Pøhla. — 17. L. f. o. Jigen ved Vetterau, læs: Siegen ved Wetterau. — 20. f. o. 1908, læs: 1708. — 22. L. f. o. Amalle, læs: Amalie.
- — S. 185 L. 2 f. o. 11753, læs: 1753. — L. 15 og 16 f. o. Heldburgshausen, læs: Hildburghausen. — L. 15 f. n. Ravshoved, læs: Rævs-hoved.
- V R. 5. S. 13, Note 2. Karlen fra Frankfurth er ikke Goethe, men den musikalske Karl fra Frankfurt, der forførte Leander og Henrik paa „Maskeraden“. Se Holberg: Mascarade II (medd. af P. Fr. Rist).